

(Ф 03.02 – 91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний авіаційний університет
 Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
 Факультет економіки і підприємництва
 Кафедра економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
 В.о. ректора
 " 22 " 2016 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Макроекономіка»

Галузь знань: 0305 "Економіка та підприємництво"
 Напрямок підготовки: 6.030502 "Економіка кібернетика"
 6.030503 "Міжнародна економіка"
 6.030504 "Економіка підприємства"
 6.030507 "Маркетинг"
 6.030508 "Фінанси і кредит"
 6.030509 "Облік і аудит"

Курс – 1   Семестр – 2

Аудиторні заняття   – 72
 Самостійна робота   – 93   Екзамен - 2 семестр
 Усього (годин/кредитів ECTS) – 165/5,5

Індекс   Н6-6.030502/15-2.3   Н6-6.030507/15-2.3
                  Н6-6.030503/15-2.3   Н6-6.030508/15-2.3
                  Н6-6.030504/15-2.3   Н6-6.030509/15-2.3

Навчальну програму дисципліни "Макроекономіка" розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчальних планів №НБ-6-6.030502/15, №НБ-6-6.030503/15, №НБ-6-6.030504/15, №НБ-6-6.030507/15, №НБ-6-6.030508/15, №НБ-6-6.030509/15 підготовки фахівців освітнього ступеня "Бакалавр" за напрямками 6.030502 "Економічна кібернетика", 6.030503 "Міжнародна економіка", 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030507 "Маркетинг", 6.030508 "Фінанси і кредит", 6.030509 "Облік і аудит" та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробили:

доцент кафедри економіки О. Овсак

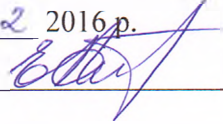
Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напрямку 6.030504 "Економіка підприємства" (спеціальність 7/8.03050401 «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» – кафедри економіки, протокол № 2 від "25" 01 2016 р.

Завідувач кафедри О. Сунцова

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напрямку 6.030508 "Фінанси і кредит" (спеціальність 7/8.03050801 «Фінанси і кредит (за спеціалізованими програмами)» та напрямку 6.030509 "Облік і аудит" (спеціальність 7/8.03050901 «Облік і аудит») – кафедри фінансів, обліку та аудиту, протокол № 2 від "01" 02 2016 р.

Завідувач кафедри О. Гайдаржийська

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напрямку 6.030503 "Міжнародна економіка" (спеціальність 7/8.03050301 «Міжнародна економіка») – кафедри міжнародної економіки, протокол № 4 від "8" 02 2016 р.

Завідувач кафедри О. Ложачевська

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напрямку 6.030507 "Маркетинг" (спеціальність 7/8.03050701 «Маркетинг») – кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення, протокол № 2 від "8" 02 2016 р.

Завідувач кафедри В. Загорулько

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напрямку 6.030502 "Економічна кібернетика" (спеціальність 7/8.03050201 «Економічна кібернетика») – кафедри економічної кібернетики, протокол № 2 від "09" 02 2016 р.

Завідувач кафедри Т. Олешко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту, протокол № 1 від "18" 02 2016 р.

Голова НМРР Н. Коваленко

УЗГОДЖЕНО

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕЦ

Т.в.о. директора ННІЕМ

О. Ареф'єва

О. Ложачевська

«18» 02 2016 р.

«18» 02 2016р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Макроекономіка» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» є варіативною складовою стандарту вищого навчального закладу в системі професійної підготовки фахівців напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030507 «Маркетинг», 6.030502 «Економічна кібернетика», 6.030508 «Фінанси та кредит», 6.030509 «Облік і аудит» і формує сукупність знань та вмінь в сфері загальноекономічних аспектів на макрорівні.

Метою викладання дисципліни є формування системи знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою та апробованих економічною практикою.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- дослідження теорії макроекономічної науки, розкриття її об'єкта, предмета, функцій і методів, висвітлення основних макроекономічних показників та індикаторів макроекономічного розвитку;
- розгляд базових моделей рівноваги;
- розкриття механізму складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної;
- оволодіння методичним інструментарієм розрахунку основних макроекономічних показників;
- оволодіння методичним інструментарієм моделювання та розрахунку впливу мультиплікаторів на зміну обсягу національного виробництва тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка» студент повинен:

Знати:

- основні питання макроекономічної теорії;
- макроекономічні моделі;
- показники економічного розвитку на макрорівні;
- макроекономічні інструменти та механізми;
- загальні тенденції макроекономічних процесів.

Вміти:

- провести аналіз сучасної економічної ситуації в країні;
- визначати роль суб'єктів національної економіки в макроекономічних моделях:

- обґрунтовувати наслідки економічної політики;
- давати оцінку загальним макроекономічним тенденціям.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу»;
- навчального модуля №2 «Механізми макроекономічного регулювання національної економіки»

Навчальна дисципліна «Макроекономіка» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Політекономія», «Історія економіки та економічної думки» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль № 1 «Теоретичні аспекти макроекономічного аналізу»

Тема 2.1.1. Макроекономіка як наука

Макроекономіка - розділ економічної теорії. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Основні макроекономічні проблеми й суперечності.

Предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Методологія макроекономіки. Аналіз сукупних економічних тенденцій. Агреговані показники і функціональні взаємозв'язки між ними. Методи й принципи макроекономічних досліджень. Економічне моделювання. Екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Мета та завдання макроекономіки. Макроекономічний аналіз як інструмент пізнання. Позитивний і нормативний аналіз. Теоретичне обґрунтування економічної політики. Макроекономічне прогнозування.

Тема 2.1.2. Макроекономічна модель кругообігу ресурсів, продуктів, доходів

Визначення суб'єктів національної економіки. Економічні системи і моделі. Модель кругообігу потоків. Поняття витоків та ін'єкцій, основна макроекономічна тотожність. Економічний кругообіг у простій економічній системі. Структура моделі економічного кругообігу. Взаємодія між домогосподарствами і фірмами. Ринок ресурсів та ринок продуктів. Включення державного сектору в кругообіг доходів і продуктів. Роль фінансових посередників в економічному кругообігу. Модель кругообігу із включенням зовнішньоекономічного сектору

Тема 2.1.3. Макроекономічні показники в системі національного рахівництва

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічних рахунків. Сутність системи національних рахунків та її відмінність від системи балансу народного господарства. Основні методологічні принципи системи національних рахунків. Сектори та рахунки в системі національних рахунків. Основні показники макроекономічних вимірювань. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт. Кінцева та проміжна продукція. Методи обчислення валового внутрішнього продукту: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий наявний національний дохід. Номінальні та реальні макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП. Інфлювання та дефлювання. Індекси цін.

Тема 2.1.4. Сукупний попит та сукупна пропозиція.

Поняття сукупного попиту та його складових: споживання, інвестиції, державні видатки, чистий експорт. Крива сукупного попиту. Переміщення кривої сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту. Поняття сукупної пропозиції та її складових. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Крива короткострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Теорії кривої короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції в короткостроковому періоді. Цінові фактори сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Рівновага сукупних попиту і пропозиції в короткостроковому періоді. Ефект храповика. Рівновага сукупного попиту і пропозиції та його наслідки. Збурення сукупного попиту та його наслідки. Стимулююча політика розширеного сукупного попиту. Шоки сукупної пропозиції.

Тема 2.1.5. Споживання, заощадження та інвестиції

Вступ до кейнсіанської теорії сукупного попиту. Функція споживання, інвестиційна функція, державні закупки та податки. Рівновага на товарних і фінансових ринках. Класична теорія макроекономічної рівноваги. Кейнсіанська теорія макроекономічної рівноваги. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції..

Тема 2.1.6. Модель мультиплікатора-акселератора

Автономні інвестиції. Кейнсіанська концепція автономних інвестицій. Неокласична теорія автономних інвестицій. Мультиплікатор інвестицій. Графічний аналіз мультиплікатора. Мультиплікатор видатків. Вплив зовнішньої торгівлі та державного сектора на рівноважний ВВП. Ефект

мультиплікатора. Коливання рівноважного обсягу випуску навколо потенційного рівня. Механізм досягнення економічної рівноваги у довгостроковому періоді та сучасний підхід до його формування. Інфляційний та рецесійний розриви. Класична теорія макроекономічної рівноваги. Кейнсіанська теорія макроекономічної рівноваги.. Індуційовані інвестиції. Модель акселератора.

Тема 2.1.7. Товарний ринок

Зміст і структура національного ринку. Загальна економічна рівновага. Ринок благ (товарів та послуг) та його рівновага: кейнсіанська та класична моделі. Рівновага на ринку товарів.

Тема 2.1.8. Грошовий ринок

Сутність грошового ринку та його особливості. Суб'єкти грошового ринку. Попит на гроші: класична, кейнсіанська та сучасні теорії. Пропозиція грошей та чинники, що її визначають. Мультиплікація депозитів та банківських кредитів. Рівновага на грошовому ринку.

Тема 2.1.9. Ринок праці

Зайнятість та безробіття як макроекономічні явища ринкової економіки. Ринок праці та його рівновага. Механізм функціонування ринку праці. Чинники, що впливають на співвідношення попиту і пропозиції на ринку праці. Безробіття як відхилення від рівноваги. Рівень зайнятості та рівень безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне й циклічне. Фактичний та природний рівень безробіття і фактори, що його визначають. Розрахунок змін в обсягах ВВП під впливом відхилень безробіття від природного рівня.

2.2. Модуль № 2 «Механізми макроекономічного регулювання національної економіки»

Тема 2.2.1. Макроекономічна нестабільність

Циклічність як форма економічного розвитку. Сутність та структура економічного циклу. Фази економічних циклів. Причини нелінійних коливань. Індикатори циклічних коливань в економіці. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. Інфляція, темп інфляції. Види інфляції залежно від темпу інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Збалансована та незбалансована інфляція, очікувана та неочікувана інфляція. Дефляція та стагфляція. Антиінфляційна політика та її види.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Макроекономіка"	Шифр документа	СМА НАУ НП 11.01.01 – 01-2016
		Стор. 7 із 11	

Тема 2.2.2. Грошово-кредитна політика

Грошово-кредитне регулювання економіки. Основні інструменти регулювання грошової пропозиції: операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків. Вплив грошово-кредитної політики на рівень національного виробництва. Політика "дешевих" та "дорогих" грошей. Механізм антиінфляційної політики. Головні наслідки інфляції. Наслідки інфляції попиту та інфляції витрат. Наслідки затяжної інфляції. Основні напрямки антиінфляційної політики: адаптаційна, стимулююча, фінансово-кредитна політика, політика доходів та цін, дефляційна зовнішньоекономічна політика.

Тема 2.2.3. Фіскальна політика

Дискреційна фіскальна політика. Державні закупки і податки як інструменти фіскальної політики, спрямовані на попит. Автономний вплив державних закупок і податків на рівень виробництва. Мультиплікатор податків. Спільний вплив державних закупок і податків на рівень виробництва. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автономна фіскальна політика. Податки як вмонтовані стабілізатори економіки. Ефект вмонтованих стабілізаторів в умовах спаду та інфляційного зростання. Обмеженість вмонтованих стабілізаторів і необхідність дискреційної фіскальної політики. Фіскальна політика, спрямована на пропозицію. Попит і пропозиція як об'єкти податкового варіанту фіскальної політики. Стимулюючий варіант впливу податків на пропозицію. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування. Фіскальна політика та бюджетний дефіцит. Стимулююча фіскальна політика як фактор бюджетного дефіциту. Способи збалансування державного бюджету: на щорічній основі, на циклічній основі, принцип функціональних фінансів. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

Тема 2.2.4. Платіжний баланс

Зміст та структура платіжного балансу. Відображення операцій на рахунку поточних операцій., рахунку операцій з капіталом та фінансовому рахунку. Операції балансування. Регулювання платіжного балансу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Нерівновага платіжного балансу. Вплив економічної політики на платіжний баланс. Вплив стимулювальної та обмежувальної фіскальної політики на платіжний баланс. Відображення політики «дорогих грошей» та політики «дешевих грошей» на платіжному балансі. Торговельна політика та її наслідки.

Тема 2.2.5. Економічне зростання

Поняття та зміст макроекономічної політики економічного зростання. Суть, фактори і типи економічного зростання. Показники макроекономічного зростання. Загальна логіка і схема макроекономічної моделі зростання. Модель макроекономічного зростання Харода-Домара. Неокласична модель економічного зростання: нагромадження капіталу (модель Р.Солоу). Зростання за "золотим правилом". Сучасна теорія економічного зростання. Проблеми економічного зростання в різних групах країн: динаміка економічного зростання, порівняльний аналіз.

Тема 2.2.6. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Рівноважний обсяг виробництва і доходу. Порівняльний аналіз грошово-кредитної, фіскальної та зовнішньоекономічної політики при плаваючому і фіксованому обмінних курсах.

1. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Базилевич В.Д. Макроекономіка: підручн./ В.Д. Базилевич. – К.: «Знання», 2007. – 677с.

3.1.2. Будагівська С. Мікроекономіка і макроекономіка. підручн./ С. Будагівська. – К.: «Основи», 2007. – 576с.

3.1.3 Панчишин С. Макроекономіка. підручн./ С. Панчишин. – К.: Либідь, 2005. – 537с.

3.1.4. Мельник А.Ф. Макроекономіка та макроекономічна політика: навч. посібн./А.Ф. Мельник, Т.Л.Желюк, О.В.Длугопольський, О.В. Панухник. за наук. Ред. А.Ф. Мельник. – К.: Знання, 2008, – 699с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Задоя А.А., Петруся Ю.Е. Макроекономіка: А.А. Задоя. Ю.Е.Петруся / учебн. – К.: «Знання», 2008. – 275с.

3.2.2. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. монографія / Кейнс Дж. М. – М.: Гелиос АРВ, 2002. – 352 с.

3.2.3. Макконел К.Р., Брю С.Л. Экономикс: підручн./ К.Р. Макконел, С.Л. Брю / Пер. с 14-го англ. изд. - М.: ИНФРА-М, 2003. – 972 с.

3.2.4. Мэнкью Н.Г. Принципы макроэкономики: монографія /Мэнкью Н.Г. Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2012. – 544с.

3.2.5.Нуреев Р.М. Деньги, банки и денежно-кредитная политика: учеб. пособ. – М., Финстатинформ, 2005 –346с.

3.2.6.Радіонова І. Макроекономіка та економічна політика: підручн. / І. Радіонова. – К., Таксон, 2008. – 434с.

	<p>Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Макроекономіка"</p>	<p>Шифр документа</p>	<p>СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2016</p>
			<p>Стор. 9 із 11</p>

3.2.7. Самуэльсон Пол Э., Нордхаус Вильям Д. Экономика: монография / Пол Э. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус . Издание пятнадцатое. – Перевод с англ. под редакцией Тарасевича Л.С. и Мусского А.И. М.: Бином – М.:Кновус. 2004. – 800с.

3.2.8. Добрынина А.И. Экономическая теория: учебн./под ред. А.И.Добрынина Л.С.Тарасевича.: – СПб. Изд. «Интер Паблшинг». 2003. – 480с.

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				